

kuratorka: Joanna Warsza

wystawa: 15.02. – 29.03.2020

Dopóki mamy głos, dopóty musimy go używać.

Czarny Protest

Retrospektywna wystawa Zorki Wollny nie patrzy w przeszłość, ale w przyszłość, i pyta o to, jak robić ekspozycje z małym śladem węglowym. *Środowisko* artystki jest jednocześnie akustyczne, artystyczne, antropogeniczne, zdegradowane i ożywione. Składają się na nie dzieła sztuki, prace performatywne i interaktywne instalacje: akustyczne ptasie gniazda, mikrofony do politycznego karaoke czy dywany z potłuczonego szkła. Większość obiektów i surowców została odzyskana od szczecińskich producentów i zakładów pracy, m.in. ze stoczni, papierowni czy fabryki kabli. Po zakończeniu wystawy część z materiałów zostanie naprawiona i wróci do obiegu.

Zorka Wollny przez ostatnie 15 lat funkcjonowała na pograniczu choreografii, muzyki i kultury wizualnej. Często jej prace włączały do działań publiczność i problematyzowały codzienne zachowania. *Środowisko* Zorki podsumowuje szereg eksperymentów artystki z fizycznością, akustyką, polityką głosu oraz codziennymi zachowaniami, proponując troskliwe praktyki wystawiennicze, a szerzej: refleksję, jak uprawiać sztukę w obliczu katastrofy klimatycznej (zarówno w czterech ścianach galerii jak i poza nimi).

- PUNKT WIDEO 1:
„Nie jestem fanką linearnej narracji”. O głosie i polityce.

„Pracujmy i działajmy wspólnie, uwolnijmy naszą kobiecość, różnorodność, poznamy nasze korzenie, wykorzystajmy zmysły, pozwólmy im rosnąć w siłę, przejąć kontrolę i objąć naszą umierającą matkę Ziemię ochronną chmurą dźwięku. Nie wykluczajmy. Dźwiękiem łagodźmy gniew, frustrację, poczucie bezsilności, niech lśni ich moc”.

Seria działań wokalnych w przestrzeni publicznej odpowiadających na gniew społeczny, aktywizm i poczucie bezsilności. Performansy powstały w odpowiedzi na wydarzenia polityczne, konflikty, momenty protestu ale i publicznej euforii. Przybierają one formę komunii głosów, dekolonialnego słuchania, muzycznej demonstracji lub polifonicznego manifestu stworzonego z pomruków, szepcików, gwizdów lub głośnych oddechów. Utwory przybierają często postać pojedynczych sylab, przerywanych słów, niepełnych haseł, fragmentów postulatów lub modlitw nadając też głosom formę choreograficzną.

Manifest polifoniczny / Warszawa (2019)
Song of Resistance, Istanbul (2015)

- PUNKT WIDEO 2:
„Chciałbym móc zapisywać nuty inaczej niż jako szkice działań w przestrzeni.” O pracy z kontekstem.

Artystka pracuje z architekturą i kontekstem jako partyturą. Studiowała malarstwo olejne, jednak powoli jej główną materią stał się ruch i dźwięk, który wciąż ma dla niej wymiar piktoralny: wszystko może być muzyką, a zmysłowość nie powinna być oddzielana od intelektu. W instalacjach/choreografiach/słuchowiskach Zorki Wollny konkretne miejsca stają się dźwiękowym, choreograficznym i rzeźbiarskim polem eksperymentu, często animowanym przez odbiorców.

Kompozycja na 12 aktorów i budynek Lido, Łódź (2015)
Zakon, Świecie (2015)
Kaddu Ndar, Saint Louis, Senegal (2016)
Composition for Factory, Malzfabrik, Berlin (2014)

- **Drum Loom, 2019**
współpraca: N.U. Unruh, perkusista
Einstürzende Neubauten

W 1980 roku słynny niemiecki zespół Einstürzende Neubauten stworzył swoją pierwszą, niesłyszalną płytę, kwestionując sposoby słuchania. Zespół zagrał na autostradzie, gdzie hałas uliczny uniemożliwiał jakąkolwiek recepcję. Ich instrumenty składały się ze znalezionych i samodzielnie wykonanych przedmiotów, takich jak wiertarki i młoty. N.U. Unruh, perkusista zespołu specjalizuje się w budowaniu instrumentów ze wszystkiego. Dla *Środowiska* skonstruował zestaw perkusyjny z obiektów znalezionych w Stoczni Szczecińskiej oraz z fragmentów własnej kolekcji. Perkusja służy wspólnemu graniu z publicznością.

1 PIĘTRO

- **Rolling Stones, 2020**

Praca jest cytatem z utworu *Composition for Factory*. Toczące się kamienie, materia zaproszeniem do testowania politycznej retoryki na cały budynek TRAF0.

- **Mówcy. Oratorium Na Przemawiających i Słuchający Tłum, 2019**

„Dopóki mamy głos, dopóty musimy go używać” – brzmiało jedno z haseł Czarnego Protestu. Te słowa, wraz z fragmentami innych przemówień politycznych, mogą być wykonane przez publiczność na balkonach galerii jak oratorium-karaoke. Ta partycypacyjna praca jest zaproszeniem do testowania politycznej retoryki. Jest też refleksją nad tym jak działają akty mowy i performatywy, które za pomocą języka nie tylko przekazują informacje, ale i tworzą fakty społeczne.

2 PIĘTRO

- **Ptaki, 2015–2019**
współpraca: Jasmine Guffond

Masa sprzętu. Chmara ptaków. Rój krzyczących i wrzeszczących reflektorów skupionych jak stado zwierząt. Wydawane przez nie dźwięki inspirowane są thrillerem Hitchcocka, i jego pionierską, syntetyczną ścieżką dźwiękową opowiadającą o buncie ptaków przeciwko ludziom i ich działaniom. Reflektory wypożyczono z Opery Szczecińskiej oraz znaleziono w piwnicach TRAF0.

- **Rój, 2019**
współpraca: Jasmine Guffond
współpraca rzeźbiarska: Jan Baszak

W pracy artystki kontekst, historia i architektura stają się często podstawą partytury. Uwite z gąszczy kabli gniazda emitują odgłosy biegających i krzyczących dzieci. Szkolny gwar przywołuje obraz podstawówki zamkniętej w 2013 roku w Chicago, ale także pierwszą funkcję budynku stojącego niegdyś na miejscu TRAF0 – poprawczaka dla dziewcząt. W 1725 roku nad wejściem umieszczono sentencję: „Ten dom wychowuje na niezawstydzonych, mądrych i silnych wiernych niepostulujących, złośliwych, krnąbrnych męty społeczne, osoby występne i zaniedbane”. TRAF0 w latach 90. służyło też za skład łączny i przewodów. Kable pochodzą z fabryki kabli Habia.

- **Efekt motyla, 2020**
współpraca: Adrian Jankowski

W teorii chaosu efekt motyla występuje wtedy, gdy niewielka zmiana doprowadza do nieprzewidywanych efektów, np. trzepot skrzydeł motyla w Meksyku może wywołać tornado na Filipinach. Tu wzmocniony dźwięk ziaren i orzechów, przesypanych z jednego do drugiego worka, może sprowokować ulewę.

3 PIĘTRO / ANTRESOLA

- **Znikające płyty, 2015**
współpraca: Sebastian Buczek

Zanim wymyślono technologię, która umożliwiła ludziom rejestrację dźwięków, muzyka i głos były niezwykle efemeryczne. Ta praca próbuje przywołać tamte odczucia. Dwie płyty zostały wykonane z wrażliwych, naturalnych materiałów. Każda próba włączenia ich powoduje powolną erozję materiału. Pierwszą płytę może odtworzyć tylko kilkadziesiąt razy. Druga, stworzona z wosku, mogłaby być odsłuchana tylko raz. Pojedynczy odsłuch zniszczyłby ją bezpowrotnie.

KSIĘGARNIA

- PUNKT WIDEO 3:
„Dlaczego właściwie w muzeach trzeba być cicho, nie poruszać się zbyt szybko, nie mówić zbyt głośno?” O muzeum choreograficznym.

Trudno dziś wyobrazić sobie poważną wystawę bez choreografii, muzyki czy ruchu oraz partycypacji publiczności. Wykorzystywanie przestrzeni muzealnej do działań choreograficznych i wokalnych stanowi jeden z głównych obszarów zainteresowań artystki w ciągu ostatnich piętnastu lat. Ten okres można też określić jako moment zwrotu performatywnego w sztuce. Zorkę interesuje też efemeryczność doświadczenia, które istnieje tylko tu i teraz i nie może się powtórzyć, a wszelka dokumentacja, w tym ta, jest po prostu jej śladem.

Tartu Art Minuet (2017)
The Kantor Concert, Kraków (2016)
Ofelie: Ikonografia szaleństwa (2012)
The Museum Theatre, Mönchengladbach, (2012)
Muzeum, Kraków (2006)

PIWNICA

- **Cichy przyptływ, 2019**
koncert w dawnej kopalni złota
współpraca: mieszkanki Szczawnicy
Wchodząc włącz latarkę w telefonie.

Fragment podziemnego koncertu w dawnej kopalni złota na Stowacji, pozostałość świata wyrzeźbionego przez ludzkie ambicje i chciwość, zamieszkanego przez jaszczurki i chronionego przez gnomy. Kompozycja dla ciał, minerałów, owadów i bakterii wibrujących w jelitach Ziemi, poza zasięgiem słońca.

- **Podstuch, 2020**

Często znajdujemy ukrytą przyjemność lub wstyd w podsłuchiowaniu innych. Ta instalacja ułatwia przyptływ tych emocji: z piwnicy można wstuchać się w dzięki hali głównej. I jak?

BIO

Zorka Wollny, artystka, kompozytorka, inicjatorka chórów i instalacji performatywnych oraz profesorka na Akademii Sztuk Pięknych w Szczecinie. Wystawiała i prowadziła warsztaty na całym świecie, ostatnio na Chicago Architecture Biennale i festiwalu steirischer herbst w Graz. Pochodzi z Krakowa, mieszka w Berlinie.

Joanna Warsza, dyrektorka programowa CuratorLab na Konstfack University of Arts i kuratorka (nie)zależna. Zajmuje się performatywnością, polityką, sferą publiczną, tożsamością postkolonialną. Była m.in. dyrektorką artystyczną Public Art Munich 2018 i współkuratorką 7. Berlin Biennale.

Jan Baszak, artysta, absolwent Akademii Sztuki w Szczecinie. Interesuje się polityką pamięci, cielesnymi pozostałościami oraz relacjami człowieka i architektury.

Jasmine Guffond, artystka dźwiękowa i kompozytorka eksperymentująca z technologiami cyfrowymi oraz systemami nadzoru.

Małgorzata Mazur, reżyserka, operatorka, autorka filmów dokumentalnych i artystycznych, współpracuje m.in. z artystami: Łukaszem Jastrubczakiem, Agnieszką Polską czy Michałem Borczuchem.

Christine Schörkhuber, kompozytorka eksperymentalna, artystka, koncertuje pod pseudonimem Canned Fit. Jest współzałożycielką "Klangmanifeste" w Wiedniu.

N.U. Unruh, perkusista eksperymentalnego zespołu rockowego Einstürzende Neubauten, specjalizujący się w budowaniu instrumentów z obiektów zużytych, znalezionych, odzyskanych.

Produkcja: Adam Dzidziszewski, Daria Grabowska, Anna Konopka, Robert Konopski, Ada Kusiak, Natalia Laskowska, Mariusz Milczarek, Marta Miszuk, Jakub Szewczyk, Weronika Szufranowicz, Jędrzej Wijas, Andrzej Witczak.

PROGRAM OTWARCIA:

- **Ewa Majewska – o planecie, feminizmie, i słabym oporze**
- **N.U. Unruh – 3 x music sets**
- **Chór Psychedeliczny – koncert**

Partnerzy: CTM 2020 Berlin, Chicago Architecture Biennale, steirischer herbst Festival, Stocznia Szczecińska, Habia Cable.

STOZNA
SZCZECIŃSKA

Habia Cable

CHICAGO
ARCHITECTURE
BIENNIAL

CTM
FEST
IVAL

steirischerherbst
19.9.–13.10.19

TRAF0
TRAFOSTACJA SZTUKI W SZCZECINIE
WWW.TRAFO.ART

Szczecin

PLEASE
RECYCLE
YOUR
LEAFLET

curator: Joanna Warsza

exhibition: 15.02. – 29.03.2020

As long as we have a voice, we must use it.

Black Protest

This retrospective looks not to the past but to the future, and asks how exhibitions can be carried out with a modest carbon footprint. Zorka Wollny's *Environment* is acoustic, anthropogenic, artistic, degraded and animated. It comprises artworks, performances, and interactive installations, such as acoustic birds' nests, microphones for the political karaoke, and carpets of broken glass. The exhibition is mostly constructed from objects removed from their daily functions in Szczecin and surroundings, for example in a shipyard, paper mill, or cable factory. Some of them will be repaired and then restored to operation after the show closes.

For the past 15 years Wollny has been interested in the traffic between choreography, music, and visual culture, contributing to the performative turn in art. She has often composed scores performed with the participation of the audience, and problematizing everyday behaviour. Wollny's *Environment* also sums up her different experiments with the politics of voice, physicality, acoustics, and the rituals of everyday life, proposing caring exhibition practices and a reflection on how to practise art in the face of climate catastrophe, both within the four walls of the gallery and beyond.

GROUND FLOOR

- **One, two, one, two, 2020**
in collaboration with Adrian Jankowski

According to scientific studies, the female voice has become lower and lower in the emancipation process, since power is often associated with the male voice. This open mic and a mixer invite you to test various timbres, tones and colours of speech in the scale of the evolution of the female voice.

- **Sound Tags, 2016**

An alphabet for kids with objects assigned to each letter. Instead of calling the objects by name, you can check how they sound.

- **Lullabies to Wake Up, 2018**
in collaboration with Christine Schörkhuber, Zbigniew Lewczuk / Stocznia Szczecińska

When falling asleep, sometimes a series of anxious questions pop up: Am I OK? Am I scared of something? Am I in trouble? Are we in trouble? Are they in trouble? The voices don't fade, but accumulate into a kind of choir one can perhaps join. These stirring lullabies are to be heard in metal cradles produced from reused metal from the Szczecin Shipyard and make you wake up in a better mood.

- **Psychedelic Choir / Things of No Significance / 2019**
featuring: Leah Buckareff, Lyllie Rouvière, Karoline Strys, Pauline Payen, Ana Kavalis, Irina Gheorghe and Gosia Gajdemski

Psychedelic Choir is a music band of seven women, who intonate haunted ambient sounds with witchcraft rituals and improvisation, sometimes accompanied by drones and processed sounds. *Things of No Significance* result from observing various idiomatic landscapes such as 'sunrise over Savannah' or 'six witches circling over a dump'. The choir was initiated by Zorka Wollny in 2019 in Berlin.

- **Seismometer, 2020**
in collaboration with Adrian Jankowski

What if we listened not to sounds, but also to buildings, sand or gravel? This chessboard filled with thick glass, grit and other materials is a portable installation making earth and stones speak. It amplifies a moment of mutual encounter and invites the spectator to turn into a seismographic being.

- VIDEO ROOM 1:
"I am not a fan of linear narrative." On Voice and Politics.

"Let's collaborate, let's explore our femininity, diversity, heritage, social background, let's use all the spectrum of senses, let them grow in power, take over, and embrace our dying mother Earth with a protective cloud of sound. Let's never exclude. We have powerful tools. Let's offer our audience a beautiful way to channel their anger, frustration, sense of powerlessness, let their empowerment shine".

This is a series of vocal performances in public spaces addressing social anger, activism, and the sense of powerlessness, created as a response to various political events, conflicts, moments of protest and public happiness. They take the form of decolonial listening, a communion of voices, a musical demonstration, or a polyphonic manifesto full of discontinuous melodies, lapses and distortions. Their sounds are largely abstract, including murmurs, whispers, whistling or loud breathing, and come in the form of single syllables, interrupted words, incomplete slogans, fragments of postulates or prayers, and expand the voice into choreographic pieces.

Polyphonic Manifesto, Warsaw (2019)
Song of Resistance, Istanbul (2015)

- VIDEO ROOM 2:
"I wish I were able to write sheet music differently than in the form of a floor plan with a timeline marking specific activities." On Sites and Contexts.

This room sums up Zorka Wollny's different experiments with the physicality and sonority of buildings. Zorka studied oil painting and only later converted to movement and sound, which still has a pictorial and physical dimension for her: everywhere and everything is also music. She also claims that sensuality should not be separated from intellect. Her site- and context-specific installations make architecture into a score and become a sonic, choreographic, sculptural, and discursive site of experiences, often animated by the audience.

Composition for 12 actors and the Lido building / Łódź (2015)
Order, Świecie (2015)
Kaddu Ndar, Saint Louis, Senegal (2016)
Composition for Factory, Malzfabrik, Berlin (2014)

- **Drum Loom, 2019**
in collaboration with N.U. Unruh, percussionist from Einstürzende Neubauten

In 1980, the famous German band Einstürzende Neubauten created its first, inaudible record, questioning mainstream ways of listening. They played on a highway where the noise of the traffic disabled any hearing. Their instruments consisted of found and self-made objects such as drills and hammers, creating non-conformist music. N.U. Unruh has been the drummer of the band since its start, specializing in building percussions from non-musical instruments. For *Environment*, he constructed a drum kit from bits and pieces from the Szczecin Shipyard, and from his own collection, to be played together.

1ST FLOOR

- **Rolling Stones, 2020**

This work is a quote from the piece *Composition for Factory*. Rolling stones are inanimate, more-than-human matter that amplifies and resonates the building.

- **Voicers: An Oratorio for Speakers and a Listening Crowd, 2019**

"As long as we have a voice, we must use it", said one of the slogans of the Black Protest. Her words, along with passages from various political speeches, can be performed by the audience from the balconies in an oratorio-karaoke employing public address as a score. This rhetorical piece is an invitation to preach, to twist the political jargon, and to reflect on how one can performatively make reality with words.

2ND FLOOR

- **The Birds, 2015–2019**
in collaboration with Jasmine Guffond

A reflector, two reflectors, more and more reflectors. A bird, many birds, a swarm of birds, an attack of birds. Light reflectors gather and scream like a flock of animals. Their aural composition is inspired by Hitchcock's thriller, where the effect of horror was created not by natural squawks, but by synthetic sounds telling a story of birds' rebellion against people and their actions. The reflectors are borrowed from the Szczecin Opera and found in the deep cellars of TRAF0.

- **Overtone Hive, 2019**
in collaboration with Jasmine Guffond
sculpting collaboration: Jan Baszak

Large wasp-nests emerge from tangled cables and micro-speakers. They emit and vibrate with school buzz, footsteps of children running, talking or shouting. Zorka's works often relate to physical and collective memories of architectural sites. The classroom noise recalls a school controversially closed in Chicago in 2013, but also refers to the function of the building that stood here in the past, a centre for wayward girls. The cables come from the Habia cable factory.

- **Butterfly Effect, 2020**
in collaboration with Adrian Jankowski

In chaos theory, the butterfly effect is when a small change can lead to huge effects, just as the flapping of the wings of a butterfly in Mexico provokes a tornado in the Philippines. Here the process of deep listening to pieces of grain poured from one sack to another creates an unexpected sound deluge.

3RD FLOOR / MEZZANINE

- **Vanishing Vinyls, 2015**
In collaboration with Sebastian Buczek

Before technologies allowing humans to record sound, music and voice were ephemeral beings. This piece tries to bring that feeling back. Two vinyl records are made from fragile, vanishing materials, one from synthetic materials, the other from wax. You can play the first one, but with every move it gets more and more eroded. The second wax vinyl could be listened to only once; its musical activation would destroy it.

BOOKSHOP

- VIDEO ROOM 3:
"Why do museums request you to be quiet, not to move too fast, not to talk too loud, to perform a silent choreography?" On Choreographed Museum.

Today it's hard to imagine a larger exhibition without choreography, music or movement. The traffic between the performing arts and visual arts has intensified, and viewers' expectations of being part of the experience have grown. The space of the museum as theatre, as concert, as performance, as a behavioural expression of the audience, has been a core interest of artists in the last fifteen years, which can also be described as the moment of a performative turn in the arts. Zorka privileges the temporality of the experience, which only exists in the present moment and cannot be repeated. You simply have to be there, and any documentation, including this one, is just a poorer trace of it.

Tartu Art Minuet (2017)
The Kantar Concert, Kraków (2016)
Ophelias. Iconography of Madness (2012)
The Museum Theater, Mönchengladbach, (2012)
Museum, Kraków (2006)

BASEMENT

- **Quiet Rush, 2019**
A concert for the gold mine
in collaboration with female inhabitants of Banská Štiavnica
Please switch on your mobile device light.

An excerpt from an underground concert in a former gold mine in Slovakia, a witness of the world carved by human ambition and chiselled by greed, inhabited by fire lizards and protected by gnomes. A composition for bodies, minerals, insects and bacteria vibrating in the Earth's intestines, out of reach of the sun, order and rationality.

- **Overhearing Point, 2020**

It is human instinct to find pleasure or shame in overhearing others. This installation makes it easy: from the cellar you can eavesdrop on the main hall above. How do you feel?

BIOS

Zorka Wollny is an artist, musician, composer, founder of choirs and temporary ensembles and professor at Szczecin Art Academy. She has exhibited and gave workshops world-wide, recently at the Chicago Architecture Biennale and steirischer herbst Festival in Graz. Originally from Kraków, she lives in Berlin.

Joanna Warsza is a program director at CuratorLab Konstfack University of Arts and an (in)dependent curator. She works with the topics of performativity, politics, public sphere, postcolonial identities. She was the Artistic Director of Public Art Munich 2018 and co-curator of 7. Berlin Biennale.

Jan Baszak, artist and graduate from the Academy of Art in Szczecin. His practice focuses on the remains of body, politics of memory and relations between human beings and architecture.

Jasmine Guffond is an artist and composer. Through the sonification of data, she addresses the potential for sound to engage with contemporary political questions.

Małgorzata Mazur, director, camerawoman and co-author of many artistic films. She collaborates with such artists as Łukasz Jastrubczak, Agnieszka Polska, Michał Borczuch and Zora Wollny among others.

Christine Schörkhuber is a media artist and musician based in Vienna. She works mainly on "listening" in the intermediate zone of visual art, concept, technology and auditory art.

N.U. Unruh is known for his work as percussionist and instrument-builder with the German experimental rock group Einstürzende Neubauten. He teamed up with Zorka Wollny for the first time during the 2019 Steirischer Herbst festival to support her *Voicers* project.

Production: Adam Dzdziuszewski, Daria Grabowska, Anna Konopka, Robert Konopski, Ada Kusiak, Natalia Laskowska, Mariusz Milczarek, Marta Miszuk, Jakub Szewczyk, Weronika Szufranowicz, Jędrzej Wijas, Andrzej Witczak.

OPENING PROGRAM:

- **Ewa Majewska – about the planet, feminism and weak resistance**
- **N.U. Unruh – 3 x music set**
- **Psychedelic Choir – concert**

Partners: CTM 2020 Berlin, Chicago Architecture Biennale, steirischer herbst Festival, Stocznia Szczecińska and Habia Cable.

STO CZNIA
SZCZECIŃSKA

Habia Cable

CHICAGO
ARCHITECTURE
BIENNIAL

CTM
FEST
IVAL

steirischerherbst
19.9.–13.10.19

TRAF0
TRAFOSTACJA SZTUKI W SZCZECINIE
WWW.TRAFO.ART

Szczecin